

duši díky přítomnosti zvířat a v neposlední řadě je i pronikán duchovnem, kterého je kosmos pravlastním domovem. Nakreslené schéma, tedy tento koloběh, už neodpovídá skutečnosti, je to abstrakce, je to redukce a vlastně je to lež. Podnikový organismus je víc než jen koloběh látka. S naším obvyklým myšlením se k této realitě nedostaneme. (Tady musí dávat právě dosud mladé ekologické hnutí veliký pozor, aby nepodlehalo tomuto klamu.)

Se systémovým myšlením, které je dnes moderní, se člověk snaží uchopit silou moci to, co je neuchopitelné, a nakonec zase narazí na hranice. Pak to zkusi ještě s parapsychologií nebo metafyzikou, zalekn se však duchovní vědy, která vyžaduje projasnení vlastního myšlení. Tak jako židný živý organismus nemůže trvale žít, nemá-li úplný, tak je tomu i u organismu podnikového. Nemůžeme prostě jen tak vynechat jeden článek, jeden orgán, aniž bychom tím vyvolali patologický stav. Zemědělství bez odpovídajícího chovu zvířat nebo chov zvířat bez vlastního pěstování krmív jsou z dlouhodobého hlediska nemožné.

Jestliže bychom zůstali u výše uvedeného obrazu, neměli bychom vlastně ještě žádný podnikový organismus, ale organismus přírodní. A my víme, že přírodu už dnes nikde není možné ponechat svému osudu. Lidé narušili její rovnováhu, infikovali ji a jenom lidé ji mohou vylečit. Z přírodního organismu musíme udělat organismus kulturní: ne nadarmo se hovoří o agrikultuře. Člověk se musí postavit dopro-

střed a vědomě spojit uvedené čtyři bytosné články, neprve pak máme to, cemu se dá ve vlastním smyslu říkat podnikový organismus; pak mohu vytvářet to, co je v Zemědělském kurzu označováno jako zemědělská individualita.

Poté co se člověk pokusí dát z tohoto hlediska podobu svému podniku, může nyní - do značné míry je struktura ještě dana z minulosti, na základě tradice - pomocí různých opatření do tohoto organismu zasahovat a usměrňovat jeho život:

1. Osevní postup a zpracování půdy.

2. Kultivace rostlin, počímaje osivem, „šetrná“ regulace plevelů, škůdců a chorob,

3. Produkce krniv, sklizeň a uskladnění plodin, chov a plemenitba zvířat.

4. Ošetřování hnoje a močůvky, kompostování.

To všechno jsou zemědělská opatření, která jsou známá už od pradávna a která se dnes používají za použití lepší techniky optimalizovat.

Ba, dokonce i práce podle kosmických rytmů byla dříve známá v mnoha podobách.

Znalosti takovýchto věcí mají svůj původ ve starých mysterijních školách. Dnes jsme odkázání na to, abychom věci chápali pomocí svého vědomí a abychom se jim učili samostatně rozumět. To ale nebude s „analytickým“ myšlením jen tak bez dalšího možné. Zejména nová možnosti se nyní ale náskytají prostřednictvím biologicko-dynamických preparátů. Můžeme je považovat za lék pro nemocný podnikový organismus.

Každý organismus zemědělského podniku je potud poškozený, napokolik je vždy také součástí ochorelé Země. Tu bychom mohli přirovnat ke stárnoucímu člověku.

Jak se tyto preparáty získávají, např. preparáty kompostové? Květy rostlin se vloží do živočišných schránek, zahrabou se do země, a sice v souladu s kosmickými rytmamy. Vídáme zde, že se opět dostáváme k celistvosti, jak jsme si ji naznačili na našem

nákresu. Nerozmístí Země, vsgetautnost rostlin, duševnost zvířat a duchovnost kosmu vyjadřující se v rytmickém dechu jsou zde zcela novým způsobem spojovány.

V takto získaných preparátech má zemědělec možnost vnášet do přírodních procesů ozdravovací impulsy a rád.

Rudolf Steiner měl přirozeně jiné možnosti, aby tyto preparáty využíval, než jsou tyto naše schematické pokusy porozumět jim, ale je ale spoušť vidět, jak se prostřednictvím takové úvahy stává transparentním onen celostní aspekt v pozadí.

Značka DEMETER.

demeter

Logo Demeter.

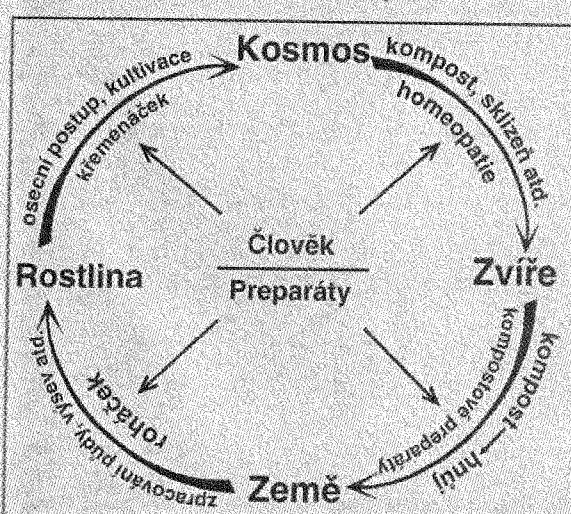
Označování biodynamických produktů, Demeter svazy

Produkty, které pocházejí z biodynamicky obhospodařovaných podniků a které byly certifikovány, to znamená, že vznikly v souladu s biodynamickými směrnicemi, nesou označení DEMETER, a to buď jenom slovní, nebo grafické (tzv. DEMETER květinou):

Toto označení je chráněné a je používáno mezinárodně. Demeter bývá také název svazu sdružujících biodynamicky hospodařící podniky.

V Německu se všechny biodynamické organizace sloučily v r. 1932 do tzv. říšského svazu pro biologicko-dynamický způsob hospodaření. Ve Švýcarsku vznikl v r. 1937 Spolek pro biologicko-dynamickou zemědělskou metodu. V Rakousku byl teprve roku 1969 založen Rakouský svaz Demeter, který má dnes asi 100 členů. Svaz Demeter v Německu byl založen r. 1954. Ten v Německu spravuje a uděluje ochrannou známku Demeter a odpovídá i za kontrolu a certifikaci. Tento svaz byl také až donedávna odpovědný za udělování známky biodynamickým produktům v zemích, které nemají vlastní akreditovanou biodynamickou organizaci.

V roce 1997 byla založena mezinárodní organizace „DEMETER-International“, na jejímž vzniku se podílely organizace z 19 různých zemí. DEMETER-International zajímuje připravu a schvalování mezinárodních rámčových směrnic, mezinárodní ochranu známky Demeter a také o certifikaci jednotlivých projek-

tu v zemích bez vlastní biodynamické organizace. Kromě toho také zastupuje zajmy biodynamických zemědělců resp. svazu v mezinárodních gremiích.

Biodynamické potraviny se značkou Demeter jsou v západní Evropě velmi ceněny pro svou kvalitu i důvěryhodnost. Obecně jsou zde zakázky považovány za jakési „lepsi bio“. Paleta výrobku se značkou Demeter je ve světě široká, od obilí a výrobku z něj, přes zeleninu a ovoce až po pečivo, rostlinné paslíky, kávu, kakao nebo čaj. V Demeter kvalitě lze koupit i jízni ovoce, mrazené polotovary nebo dokonce zmrzlina. K velmi oblíbeným Demeter produktům ovšem patří především ovocné a zeleninové slávy nebo obilná deťská výživa.

Camphill České Kopisty

V roce 1999 vzniklo občanské sdružení Camphill České Kopisty, které si klade za cíl vytvoření camphillské komunity v Českých Kopistech na Litoměřicku. Takové komunity, nazvané podle skotské vesnice Camphill, kde vznikla ve 40. letech první z nich, existují po celém světě a jsou zaměřené na péči o menší postižené spotřebců, na jejich zacieknění do společnosti. Zakladatelem tohoto hnutí byl anthroposof Karl König. Postižení zde žijí v rodinách svých pečovatelů a pracují v rukodělných dílnách, zahradnictví nebo v biodynamickém zemědělství. Během nejbližších let by této pospolitosti lidí měla vzniknout i v Českých Kopistech.

Sídlo občanského sdružení je dosud v Sumperku na adrese svazu PRO-BIO (viz ilustraž). Občanské sdružení zakoupilo objekt stáku, v němž camphill vznikne, a další stavební parcelu pro výstavbu dalšího domu. Nyní je třeba zakoupit pole a rekonstruovat stavající budovy. Rádi poskytneme další informace a uvítame také jakoukoliv podporu. Bez pomoci dalších lidí se myslenu camphillu v České republice sotva podaří realizovat.

Cíl učtu pro platby z územiska: 3010-0709007023/0300, pro platby ze zahraničí: 09-00702-010-0300.

Biodynamika v knihovně PRO-BIO

V knihovně svazu PRO-BIO Sumperk lze najít vesměs všechny publikace, které k tomuto tématu u nás vysly, kromě nich pak celou řadu publikací zahraničních. Zde jsou dostupné jak pro členy svazu, tak i pro veřejnost a je možné si je po upřesnění podmínek vypůjčit.

Biodynamické směrnice

Zemědělci, kteří chtějí prodávat své produkty s ochrannou známkou Demeter, se musí při své práci řídit biodynamickými směrnicemi. Jejich plný název je „Směrnice pro uznání produkce v kvalitě Demeter“. Dosud tomu bylo tak, že německé biodynamické směrnice mely mezinárodní platnost. V nejbližší době by pro další státy mely začít platit směrnice mezinárodní. Německé směrnice pro producenty jsou k dispozici na svazu PRO-BIO jak v originální verzi (k zapůjčení), tak i v českém překladu a úpravě. Kromě toho jsou na svazu PRO-BIO k dispozici rovněž německé biodynamické směrnice pro zpracovatele (pouze v němčině).

Směrnice pro uznání produkce v kvalitě Demeter sice obsahují konkrétní omezení a nařízení, mají však především charakter doporučení toho, o co by měl podnik usilovat. Směrnice jsou členěny do 6 bodů. Každý z nich obsahuje vždy úvodní ideu a potom konkrétní faktu a čísla. Na konci obsahuje 7 příloh, což jsou především výčty povolených krmiv, hnojiv a účinných látek pro oseřívání rostlin.

Uvedme si nyní výňatky k jednotlivým bodům:

1. Úvodní ustanovení

Biologicko-dynamický způsob hospodaření je v zásadě utvářením životních souvislostí a nemůže být proto stanoven jako výrobní postup pro zboží technické povahy. Lidskou prací může být prostřednictvím péče o půdní úrodnost, kulturní rostlinky, osivo a hospodářská zvířata z podniku za daných přírodních stanovištěních podmínek vytvořen živý organismus. Je dánou velkou možností vývoji živé přírody, že jedno a totož zemědělské opatření může být na jednom místě správné, zatímco na jiném místě být chybou. Také sklony a schopnosti obhospodařovatele je třeba zohlednit při různém utváření podniku v rámci této směrnice. Zrovna tak hraje důležitou roli dodržování správných termínů při realizaci opatření prováděných v souladu s životními pochody v přírodě. K tomu patří především také svědomité a pravidelné používání biologicko-dynamických preparátů.

Vždy se užívá o to, hospodařit v zemědělském podniku takovým způsobem, aby jeho produktivity a zdraví bylo dosaženo na základě utváření podniku jako celku, a aby to, co potřebuje pro svou vlastní produkci, zemědělský podnik rovněž sám produkoval. Číslové údaje, které jsou uváděny u prostředků vstupujících do podniku, jsou proto jen mezními hodnotami a nelze je chápat jako hodnoty doporučované. Kdo však by chtěl této směrnice využívat tak, jak se využívají zákony, kdy člověk dělá na jejich formální dodržování a nebo hledá mezery mezi paragrafy, aby jich využil k ekonomickým výhodám, ten ať raději hospodaří jinou metodou. Je úkolem zástupců příslušných organizací a poradenského samotného, aby se po dohodném vývoji zabránilo.

Členění směrnic

V dnešní době převládá přírodně-materialistický světový názor, jehož základem je darwinistický vývojový princip, podle kterého se z nižšího vyvíjí nejbližší vysší prostřednictvím selekce a konkurence. V anthroposofii, vytvořené Rudolfem Steinem, se lze setkat s principem stavějícím na duchovně vědeckých základech, s duchovně historickým principem zrodu; s postupujícím vývojem hmotného světa mohly se ve větší míře inkorporovat také vysší bytosti, jako jsou zvířata a člověk. Fyzické větění mnohem staršího světa vysších bytostí je nejmladším krokem vývoje.

Zemědělství je výrazem aktivně utvářejícího setkávání člověka s přírodou. Podoba zemědělství je utvářena potřebami lidí, žijících v dané kultuře. Produkty, které v tomto zemědělství vznikají, musí být směrovány k bytosť člověka, aby mohly splnit svou úlohu potravin, dodávajících nejen živiny, ale i vitalitu. Chov skotu a hněj, který skot produkuje, byly a jsou předpokladem intenzivní rostlinné produkce. Chov zvířat vyžaduje pěstování krmných plodin, chov skotu vyžaduje především produkci objemného krmiva a je tak důležitým faktorem při sestavování osevního postupu. Rostlinná produkce je určována potravní potřebou člověka a zvířat a vyžaduje pečlivé zacházení s půdou. Obhospodařování v souladu se stanovištěními podmínkami bere obled na potřebu člověka, zvířat, rostlin i půdy. V tomto smyslu začínají směrnice člověkem; následuje živočišná říše, rostlinná produkce jakož i souvislosti tykající se hnojení a půdy. Nakonec jsou pak shrunuty právní ustanovení.

2. Zemědělský organismus Zemědělská individualita

Každé stanoviště se liší od jiných. Každý způsob kultivace spočívající ve zpracování půdy, osevním postupu a hnojení dává vzniknout určitému půdnímu životu. Jaké druhy zvířat jsou v krajně chovány a jaká forma ustanovení je pro ně zvolená, to rozhoduje o druhu a zvyšování půdní urodnosti. Lidé se svými rozhodnutími a s různými formami vzájemné spolupráce dělají podniku zcela určitý ráz. Nadto může člověk na základě duchovědného poznání vyvinout v životních strukturách zemědělského organismu vysší harmonii a rád. Na základech zemědělského podniku jako organismu se utváří podniková individualita.

3. Chov zvířat

Zvíře jakožto bytost vlastní duši, především pak zvíře hospodařské je odkazáno na naši péči. Základním motivem každodenní práce se zvířaty by mělo být to, aby se zvířeti dostalo nezbytné péče a abychom mu zároveň zajistili specifické, jeho bytostním potřebám odpovídající životní podmínky. Fyzickou i psychickou nerovnováhu bychom měli včas rozpoznat a preventivně vyrovnat. Neustálé, bdělé ošetrování zvířete je toho předpokladem.

Vlastní chov zvířat patří, vzhledem k vývoji podniku, neodmyslitelně k zemědělské podnikové individualitě. To platí především pro chov přezývkavců. Krmné plodiny a hněj vyvážených

vlastností, který díky skotu vzniká, přispívají prostřednictvím oživení půdy podstatně k trvalému zdraví statku. V harmonickém spoluúčinkovém tří přírodních říši s člověkem se může vyvinout oživený, duši nadaný zemědělský organismus.

Chov skotu

Dojnicím a kravám kojicím teď je třeba v letní polovině roku zajistit pastvu. Kde to není možné, musí mít k dispozici alespoň celoročně přístupný venkovní výběh. Při odchovu mladého dobytka je třeba postarat se o možnost pohybu, pokud možno o pastvu popř. venkovní výběh. Celoroční vazně ustájení mladého dobytka a dobytka ve výkrmu není dovoleno. Kravám by měla být dána možnost teleni za pohyb. Je třeba usilovat o zřízení telicího boxu.

V podnicích, v nichž nejsou pastva ani výhěň realizovatelné z důvodu omezených prostorových možností uvnitř vesnice, roztroušených malých parcel nebo pro jiné věcné důvody, může být udělena výjimka.

Krmení

Krmení musí odpovídat druhu, stáří a výkonu jakož i potřebě zvířete, přitom je třeba postarat se o dostatečné zásobení minerálními látkami. Nezbytné minerální látky a stopové prvky mají mít - nakořík je to možné - přirozený původ (bylinky, usušené listy atd.).

Krmiva vyprodukovaná v podniku tvoří základ výživy zvířat. Minimálně 50 % krmiva, vzaženo na príslušný živočišný druh, musí být vyprodukovaná ve vlastním podniku (popř. v kooperaci několika podniků).

Odchov a plemenitba

Zvířata by měla přijít na svět a vyrůstat v uznaném biologicko-dynamickém podniku, pokud možno v rámci domácího stáda. U drůbeže je třeba usilovat o přirozené vysazení mláďat.

Vlastní chov otcovských zvířat odpovídá zásadám biologicko-dynamického způsobu hospodaření a je proto naléhavě doporučován.

Umělá inseminace může působení samičího pravu uvnitř vlastního podnikového stáda nahradit jen nedostatečně a proto se nedoporučuje.

Zvířata pocházející z genových manipulací nejsou povolená.

Použití biotechnologických metod (např. transfer embryí, dělení spermí) podle poohlášení není povolené.

Ošetření zvířat léky

Zdraví zvířat je třeba zajistit v první řadě pomocným ošetřováním, chovem a krmením jakož i dalšími preventivními opatřeními, jako je druhovým potřebám zvířete priměrený (přirozený) chov zvířat. Jestliže dojde k výskytu zdravotních poruch, pak se musí přistoupit k bezprostředním opatřením k jejich odstranění popř. zmírnění.

Je třeba upřednostňovat biologické, anthroposofické, homeopatické a jiné přírodní postupy ošetření. Chemicko-syntetická léčiva a antibiotika

Cíštění lebky je testem pro každého biodynamika.

tíka smí použít jen veterinář, popř. smí být použita podle jeho pokynu.

4. Biologicko-dynamické preparáty

Všechna opatření v biologicko-dynamicky obhospodařovaném podniku musí být posuzována z celostních hledisek. V živém celku nemá rozhodující význam jen vyvážená látková bilance, ale i Rudolf Steiner na to v Zemědělském kurzu výslovně poukazuje na hradi odebrených „uloupených“ sil. Pečlivá a věcně správná příprava, skladování a používání preparátů má z tohoto hlediska veliký význam.

Na základě duchovědného poznání komponované látky minerálního, rostlinného a živočišného původu jsou působením kosmicko-pozemských sil během jednotlivých ročních období proměňovány na sily nesoucí preparáty, které při daném použití na půdu, rostliny a statková hnojiva podstatně přispívají k oživení země, k rozvoji kvality a výnosu rostlin jakož i zdraví živočímu a užitkové sile zvířat v rámci biologicko-dynamicky obhospodařovaného podniku.

Polní postříkávací preparáty je třeba ponáz podle dané plodiny:

- rohaček je třeba aplikovat při obdělávání pole, na počátku vegetace nebo po seči plodiny, která má být uznána, minimálně však jednou za rok; - klementaček je třeba použít podle vývojového stádia rostlin, minimálně však jednou za rok.

Všechna organická statková hnojiva (hnoj, kompost atd.) je třeba ošetřit kompostovými preparáty. Na hospodářských plochách, které během jednoho roku nedostanou žádné připravené hnojivo, se doporučuje použít jako nahradu kravincový preparát.

5. Polní produkce a pěstování rostlin

Rostlina jako bytost, která je obzvlášť závislá na vlivech svého okolí, potřebuje vedle vhodného stanoviště dostatek vody a světla. Oživená půda, kterou mohou dobře profústnat kořeny, je předpokladem odpovídající tvorby listu, květu a plodu. Utváření stanoviště rostliny má pro její zdraví větší význam než jednotlivé zásahy při ošetřování rostlin. Právě tak má význam volba vhodných druhů a odrůd. Vyvážený, podmíkáný stanoviště priměrený osevní postup může vyrovnat jednostrannost různých kulturních rostlin. Přitom je třeba věnovat zvláštní pozor

Publikace v českém:

BOUZEK, J.: Stručný přehled základu biodynamického zahradkárství. Anthroposofická společnost v ČSFR, Praha 1991

DOSTÁLEK, P.-HRADIL, R.: Biologicko-dynamické preparáty. PRO-BIO Sumperk 1998

PŘIKRYL, J.: Zahradkářova čítanka. Anthroposofická jednota Praha 1948

RIST, M.: Trojlennost a svoboda člověka. Fabula Hranice na Moravě 2000

SCHILTHUIS, W.: Biologicko-dynamické zahradkářství v praxi. Eos Praha 1992

STEINER, R.: Zemědělský kurz. PRO-BIO Sumperk 1998

THUNOVÁ, M.: Vysevni dny (kazdoročne). PRO-BIO Sumperk

THUNOVÁ, M.: Vysevni dny special. PRO-BIO Sumperk 1996

VALERIANA - čtení pro prátele biologicko-dynamického zemědělství. č. 1-11

WITZENMANN, H.: Filozofická východiska biologicko-dynamického zemědělství. Eos Praha 1996

Publikace v němčině (výběr):

Biologisch-Dynamischer Land- und Gartenbau 2 + 3. FBDW Darmstadt 1973, 1980

HAUG, M. H.: Probleme der Umstellung von konventioneller auf biologisch-dynamische Wirtschaftsweise. Lebendige Erde, Darmstadt 1974

HEYNITZ, K. v. ; MERCKENS, G.: Das biologische Gartenbuch. Eugen Ulmer Verlag, Stuttgart 1987

KABISCH, H.: Grundsätze eines biologisch-dynamischen Land- und Gartenbaues. Forschungsring, Darmstadt

KLETT, M.: Untersuchungen über Licht- und Schattenqualität, Institut für h.-d. Forschung, Darmstadt

KLETT, M. a kol.: Zur Frage der Düngung im biologisch-dynamischen Landbau. Verlag am Goetheanum, Dornach 1994

KOEPP, H.: Landbau natur- und menschengemäß. Verlag Freies Geistesleben, Stuttgart 1980

KOEPP, H.: Was ist biologischer-dynamischer Anbau? Philosophisch-anthroposophischer Verlag, Dornach 1973

KOEPP, H. - PETTERSSON, D.: Biologisch-dynamische Landwirtschaft - eine Einführung. Eugen Ulmer Verlag, Stuttgart 1980

KOLISKO, L. - KOLISKO, E.: Die Landwirtschaft der Zukunft. 1953

KUNZ, P. - KARUTZ, C.: Pflanzenzüchtung dynamisch. Forschungslabor am Goetheanum, Dornach 1991

- PFEIFFER, E.: Die Fruchtbarkeit der Erde. Rudolf Geering Verlag, Dornach 1977
- PFEIFFER, M.: Die landwirtschaftliche Individualität - ein Bild des Menschen. M. W. Pfeiffer Verlag, 1975
- SATTLER, F.-WISTINGHAUSEN, E. v.: Der landwirtschaftliche Betrieb - biologisch-dynamisch. Eugen Ulmer Verlag, Stuttgart 1989
- STEINER, R.: Geisteswissenschaftliche Grundlagen zum Gedanken der Landwirtschaft. Landwirtschaftlicher Kurs. Rudolf Steiner Verlag, Dornach 1979
- THUN, M.: Das Bild der Sterne im Wandel der Zeit. Aussaatage M. Thun Verlag, Biedenkopf
- THUN, M.: Erfahrungen für den Garten. Franck Kosmos Verlag, Stuttgart 1994
- THUN, M.: Hinweise aus der Konstellationsforschung. Aussaatage M. Thun Verlag, Biedenkopf 1994
- THUN, M.: Milch und Milchverarbeitung. Aussaatage M. Thun Verlag, Biedenkopf
- THUN, M.: Unkraut, Pilz- und Schädlingsregulierung. Aussaatage M. Thun Verlag, Biedenkopf 1986
- THUN, M.K.: Die Biene, Halbung und Pflege. Aussaatage M. Thun Verlag, Biedenkopf
- WISTINGHAUSEN, A. v.: Ernährung und Landwirtschaft. Arbeitskreis für Ernährungsforschung. Bad Liebenzell 1985
- WISTINGHAUSEN, A. v.: Wir haben es gewagt. Info-3 Verlag, Frankfurt/Main 1993
- WISTINGHAUSEN, E. v.: Düngung und biologisch-dynamische Präparate. Verlag Lebende Erde, Darmstadt 1994
- WISTINGHAUSEN, C. v. a kol.: Anleitung zur Anwendung der biologisch-dynamischen Präparate. Verlag Freies Geistesleben 1997
- WISTINGHAUSEN, C. v. a kol.: Anleitung zur Herstellung der biologisch-dynamischen Präparate. Verlag Freies Geistesleben, Stuttgart 1998

Publikace v angličtině:

- KOEPF, H. a kol.: The Biodynamic Farm. Anthroposophic Press Hudson, New York 1989
- PFEIFFER, E.: Bio-Dynamic Gardening and Farming I - III. Mercury Press, Spring Valley 1983-84
- PFEIFFER, E.-RIESE, E.: Grow a Garden. Mercury Press, Spring Valley 1981

Publikace v polštině:

- HEYNITZ, K. v.-MERCKENS, G.: Ogród biodynamiczny. Państwowe Wydawnictwo Rolnicze, Warszawa 1992
- METERA, D.: Ogrod biodynamiczny przy domu. Agencja Wydaw. M. Kossowska, Warszawa 1993
- Biodynamiczna uprawa roślin w ogrodzie działkowym. Polski Związek Działkowców, 1988

nost vytváření trvalé půdní úrodnosti prostřednictvím dostatečného zastoupení pokud možno víceletých leguminóz a dalších plent.

Osva a sadba

Vnitřní hodnota a vnější povaha osiva ovlivňuje jednak odolnost porostu během růstu, jednak také jejich stanovistně podmíněnou výnosovostí jakož i kvalitu produktu coby potraviny. Pro dosažení kvality, o níž biologicko-dynamické pěstování usiluje, je třeba cházet zvláště pečlivosti. Proto musí být použito, nakolik je dostupné, biologicko-dynamické osivo a sadba. Jestliže dostupné není, může být použito jiné ekologické osivo. Není-li k dispozici ani toto, může být po udělení výjimky biodynamickou sekci svazu použito neošetřené osivo konvenčního původu.

Hnojení

Oživení půdy jakož i zachování a zvyšování půdní úrodnosti jsou jedním ze základních cílů biologicko-dynamického způsobu hospodaření. Největší vliv na oživení půdy má vedení zpracování půdy a osevního postupu dobré ošetřováný a kompostovými preparáty opatřený hnojí příslušného druhu hospodářských zvířat, především kráv.

Kultivace a ochrana rostlin

Mnohostrannými biologicko-dynamickými opatřeními rýkajícími se celého podniku, včetně krajnorvorby a její udržby, se usiluje o vysokou odolnost plodin proti houbovému, bakteriálnímu a živočišnému poškození. Pokud rato opatření nedostáčí, mohou být použita opatření a účinné látky podle Prílohy 5.

Chemicko-syntetické prostředky k potratu škůdců, k prevenci a potratu houbových, virových a jiných chorob a plevele jakož i pro regulaci růstu kulturních rostlin nejsou přípustné. Každé použití prostředků nepovolených těmuto směrnici vede k odňtí certifikace podniku, minimálně ale ošetřených ploch a plodin.

6. Konverze - certifikace - smlouva

Vedle zájmu o biologicko-dynamický způsob hospodaření, jeho pozadí a východiska jsou důležitým předpokladem pro úspěšné hospodaření také nezbytné znalosti a dovednosti v oblasti zemědělství. Cílenství ve svazu PRO-BIO a příslušnost k jeho biodynamické sekci skýtá záruku pro zapojení do výměny odborných poznatků, práci za společným cílem a vzájemnou pomoc.

S první žádostí o uznaní DEMETER je prostřednictvím zaručení se důvěryhodných lidí biodynamické sekce svazu a pověřené osoby svazu potvrzena způsobilost obhospodařovatele se zřetelem na věcné a obsahové znalosti a schopnosti.

Podnik je třeba převést na biologicko-dynamický způsob hospodaření jako celek v jednom kroku. Ve zdůvodněných případech (viz Prílohu 7) může k uznaní ploch docházet postupně v průběhu osevního postupu, pokud je celý podnik obhospodařován ekologicky. Plochy dosud nekonvertované je třeba během této doby vést jako prostorově i věcně zřetelně oddělenou podnikovou jednotku. Pěstování týchž odrůd jednoho druhu plodiny na plochách

s rozdílným stupněm certifikace není povoleno. Výjimky u trvalých kultur vyžadují povolení (údaj 15; viz Prílohu 7). V všech těchto případech je nezbytná přesná dokumentace. Celý podnik musí nejdříve do pěti let od prvního uznaní v konverzi dosáhnout certifikace DEMETER. Dejší doba konverze vyžaduje povolení (údaj 16; viz Prílohu 7). Jeden a tenýž vedoucí podniku nesmí ve stejně oblasti vést zároveň DEMETER podnik a podnik konvenční.

Jíž k prvnímu roku konverze patří kompletní použití preparátů, jak je popsáno v kapitole 4 „B.-d. preparáty“.

Otázky kolem preparátů

Sestavil Radomil Hradil

Kdo už pracoval s biodynamickým preparátem a hlavně kdo je sám připravoval, kladr si jistě mnohokrát otázku, zda ten či onen postup je ten správný. Tím spíš, že v přípravě preparátu existují různé „školy“, které se v některých bodech odlišují. Vybrali jsme proto 17 takových otázek a položili je několika našim a především zahraničním praktikům, které bychom nejprve krátce představili. Odpovídat budou v takovém pořadí, v jakém jsme jejich odpovědi obdrželi.

a) Petr Dustálek

Redaktor Valeriany, dříve zaměstnanec svazu PRO-BIO, dnes soukromě hospodařící rolník, člen svazu. Pobýval na dvou biodynamických statcích ve Švýcarsku, spoluorganizoval biodynamické semináře v Janoušově a Forst, ve svém podniku praktikuje biodynamické postupy, sami si zhotovuje preparáty.

b) Maria Thunová

Autorka Výsevních dní, ve svém podniku ve středním Německu (Hesensko) se věnuje konstelačním výzkumům. Hospodaří biodynamicky, preparáty si sama zhotovuje, což bývá spojeno se seminářem pro zajemce z řad veřejnosti. V roce 1994 přednášela v Sumperku a v Brně.

c) Christian von Wistinghausen

Má biodynamický podnik v jižním Německu (Bádensko-Württembersko), zaměřený mimo jiné na chov brojlerů. Organizuje kurzy a semináře věnované přípravě a používání biodynamických preparátů. Preparáty zhotovuje i pro další zajemce v celém Německu, kteří si je u něj mohou zakoupit. Ročně plní kravským lejmem asi 16 000 rohů. V roce 1995 působil jako lektor na semináři v Janoušově.

d) Rainer Sax

Hospodaří biodynamicky ve Švýcarsku, nedaleko Basileje. Pořádá kurzy k přípravě a používání preparátů, zhotovuje preparáty i pro další zajemce. Hlásí se ke škole A. Podolinského z Austrálie, která je známá krajně precizní prací při přípravě preparátů. Aktuálně je zapojen do několika biodynamických projektů na Ukrajině. Ročně plní asi 1800 rohů. Podolinský plní ročně asi 180 000 rohů! Jako lektor působil v roce 2000 na semináři v slovenském Členkovci.

1. Kolikrát se smí u postřikových prepará-tů použít stejně rohy?

- a) Viz Zemědělský kurz (2. vydání), s. 62.
- b) Rohy pro 501 použít jen jednou. Pro 500 kolikrát, dokud roh nezačne šupinovat, potom už ne. Kromě toho uložit mimo dobu použití do staje, aby nasály „kravskou atmosféru“.
- c) 3 až 5 krát - dokud se nezačnou rozpadat.
- d) U křemenáčku 1 krát, bereme pokaždé nový roh, který je kvalitní, dobré tvarovaný. U roháčku několikrát, vždy je treba posoudit stav rohu podle jeho měkkosti, křehkosti. Když mám pocit, že roh už začíná postrádat životní síly, vyměním ho.

2. Smí se stejný roh použít jak pro roháček, tak i pro křemenáček?

- a) Viz Zemědělský kurz, s. 66.
- b) Ne.
- c) Pro křemenáček bereme vždycky nové rohy. Ty pak později použijeme i pro roháček. Žádné „smí“ tady neplatí.
- d) Jak již bylo receno u otázky č. 1.

3. Smí se stejná jáma po vyjmouti preparátu 500 použít i pro preparát 501 a naopak, nebo hovorí něco proti tomu?

- a) Ano, smí.
- b) Ano, nic proti tomu nehovorí.
- c) Ani tady neplatí žádné „smí“ - my máme pro každý preparát už radu let vlastní jámy, teď jinou pro 501 a jinou pro 500 atd.
- d) Také u jámy je to podle mne jasné - nepoužívat natěž. Pro každý z těchto preparátů by bylo třeba zvolit jiné místo, a to už jen vzhledem ke světlu. Pro křemenáček volím tu nejslunečnější polohu, pro roháček spíš polohu stinnou, vlivci. V průběhu let je jáma cílem dál lepší, kvalita preparátu má vliv i na kvalitu okolního prostředí. Jáma ziskává postupně kvalitu preparátu, přičemž kolem je jakoby načekovaná.

4. Má význam poloha vačí světovým stranám, v jaké jsou rohy ukládány do jámy?

- a) Myslím, že ne, pokud ano, tak ne tak podstatný.
- b) Nevím.

c) Nevíme - klademe je otvorem směrem na východ, avšak bez vědeckého pozadí, prostě na základě citu.

d) Ne, já myslím, že to nehraje roli.

5. Smí preparát 500 zůstat v zemi tak dlouho, dokud ho člověk nepotřebuje, nebo je třeba vyjmout ho na jaře?

- a) Viz Zemědělský kurz, s. 64.
- b) Preparát je třeba vyjmout, jakmile se Merkur nachází více jak tyden před Beranem.

c) 500 může zůstat až do použití v zemi, ale nelze to doporučit: druhocenné rohy se přilis rychle rozloží, do podzimu přemění žízaly roháček na žeminy! To už pak není žádný roháček, nýbrž kompostová žemina.

d) Je-li roháček přilis dlouho v půdě, přemění ho desťovky. Problem je, že ve Švýcarsku už v posledních letech nemíváme porádné zimy a desťovky jsou pak velmi brzy aktivní. Jsou-li pak Velikonoce tak pozdě jako letos, je to problém - chceme totiž, aby rohy s tímto preparátem byly v zemi po oba hlavní křesťanské svátky, Vánoce i Velikonoce. Myslím si, že oba svátky mají i svůj kosmický význam.

6. Má se preparát 501 po vyjmouti ze země uchovávat v rohu nebo ve sklenici?

- a) Obojí je dobré možné.
- b) Jde obojí, ale lepší je, když se preparát vyjmeme z rohu, pronichná a pak se opět dá v rozích např. ve velkých sklenicích na okno (světlé působení).

c) 501 uchovávat v rohu nebo ve sklenici na světle (podle C. v. Wistinhausena) nebo ve tmě (podle dr. Ulli Königa) - individuální názory.

d) Myslím, že je možné obojí. Já ho uchovávám zčásti ve sklenici a zčásti v rohu. Ten je ale suchý a na plném světle.

7. Hraje roli u preparátu 501 konečná veli-kost částeček kremene po rozdrrcení?

- a) Ano (viz Zemědělský kurz).
- b) Ano.
- c) Steiner říká: na prach, M. Thunová říká: na hrubou rozdrrcený je také dobrý. Můj pocit: maximální možný povrch = na prach. Ale zde žádný „mus“!

d) Tendence je: čím menší částečky, tim lepší, tim lepší rozptýlení ve vodě. Otázkou je, jakou informaci křemenáček nese a musí být tato informace rozdělena na malé částečky nebo ji mohou nést i částečky větší. Hmotné myšleno je témito částečkami poslována asimilace, povrch rostlin a měly by tak být co možná nejmenší. Pani Thunová říká, že s hrubším křeme-náčkem lze řešit problém se slimáky. Odpověď na tuhoto otázku bude úkolem dalšího zkoušení.

8. Hraje roli směr pohybu při trení kreme-ne při výrobě preparátu 501?

- a) Nevím, myslím, že ne.
- b) Sériově, chvíli doleva, chvíli doprava (člověk to tak dělá automaticky).
- c) Až dosud to bylo jedno, nyní se ozývají nové hlasy: při dokončení trení by měl být pohyb pravotocivý.

d) Myslím, že ne.

9. Je možné použít při míchání postřiko-vých preparátů kovovou nebo umě-lohmotnou nádobu?

- a) Pokud možno ne. Nejlepší je dřevo.
- b) Ne.

c) 1. Dřevěná nebo hliněná nádoba.

2. Měděná nádoba (podle Podolinského), přičemž působení mědi jako stopového prvku je znacné.

3. Nádoba z potravinářského plastu. „Smí“ ani zde neplatí. K nejlepšímu cíli vedou cesty přes to horší.

d) Podolinský říká měděnou, což je ten nejcistší kov, jaký se pro to dá použít (snad s výjimkou zlata). Umělé hmoty bych se ráději vyhnul. Pro menší množství bych vzal kameninu, jinak bych si poridil dva dřevěné sudy, jeden pro roháček a jeden pro křemenáček. Na rozdíl od kameniny nebo mědi se totiž dřevo nedá rádně očistit (aby se působení obou preparátů nemíhalo).

10. Jak dlouho po skončení míchání si postři-kové preparáty uchovávají svou působnost?

- a) Ten den, kdy se míchaly.
- b) Pokusy s rostlinami ukázaly u 500 a 501 4 hodiny, potom během 90 minut odesznění účinnosti.

c) Exaktě to nikdo neví - my doporučujeme max. 2 až 4 hodiny.

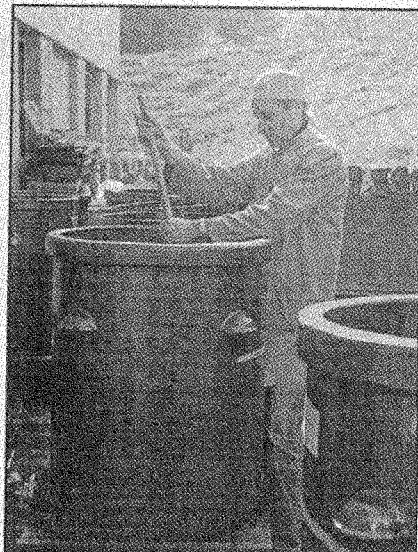
d) Myslím, že když se to dá během 1 hodiny aplikovat, je to optimální. Jinak 2 hodiny.

11. Smí se u preparátu 503 použít tenké střevo ze samčího zvířete skotu?

- a) To bych také rád věděl...
- b) Ne, nikdy.

c) Steiner říká hovězí střevo. My bereme pokud možno střevo krávy a určitě už došlo také někdy k zaměně, při plnění však žádný blesk neuholil! Tedy ani zde žádné dogma.

d) O tom jsem nikdy nepřemýšlel, zda lze použít i střevo byčí. Rekl. bych ráději z vlastního byka než z cizí krávy, na druhou stranu má krá-

Použití preparátů patří k základním podmínkám Demeter-certifikace.

Zahraniční biodynamické časopisy

Biodynamici zemědělci v zahraničí mají také své odborné časopisy. Svaz PRO-BIO odebírá dva z nich, německy a švýcarsky.

Lebendige Erde:

Tento německý časopis (česky Živá nebo Živoucí země) vyučuje sesíkat ročně a vydávaný je německy Forschungsring für Biologisch-Dynamische Wirtschaftsweise e.V., Darmstadt. Jeho podtitul zní „Casopis pro biologicko-dynamické zemědělství, výživu, kulturu“ a současný ročník je již 51. v pořadí. V minulosti byl zaměřený především na prezentaci výsledků vědeckých výzkumů, na počátku roku 1999 však změnil formát i vizuální styl a je dálany popularnejším způsobem. Každé číslo má nějaké hlavní téma, např. osivo-konverze, ovoce, kvalita, trh. Adresa viz přehled adres. V knihovně PRO-BIO je k dispozici také řada starých ročníků.

Beiträge:

Švýcarsky sesítek skromnejšího provedení vychází každý měsíc a jeho celý název zní Beiträge zur biologisch-dynamischen Landwirtschaft (Práspisy k biologicko-dynamickému zemědělství). Obsahuje obecná zamýšlení, zpravy z výzkumu i informace o dění ve švýcarské biodynamice. Místo dostavají také biodynamické selky nebo žáci biodynamického zemědělského učebního obooru. Patří mezi ně i na zahradkáře a v žádém čísle nechybi nějaká ta báseň nebo anthroposofická průvodce. Letošní ročník je už 49. v řadě. Také u Beitrágů máme v knihovně PRO-BIO k dispozici starší ročníky.

Casopis Valeriana

Vychází nepravidelně od roku 1992, nejprve jako příloha Bulletinu alternativního (později ekologického) zemědělství. Číslo 5 vyslo samostatně a od 6. čísla byvá Valeriana přílohou měsíčníku Bio.

Cíl 1: Kdo byl Rudolf Steiner, co je to biologicko-dynamické zemědělství, co chce Valeriana.

Cíl 2: Biologicko-dynamické preparáty, jejich příprava a použití.

Cíl 3: Práce na poli a na zahradě podle kosmických rytů. Použití preslicky v ochraně proti houbovým chorobám. Saláty po celý rok.

Cíl 4: O podstatě skotu, kráva jako kosmická bytost, homeopatická regulace chorob a škůdců rostlin.

Cíl 5: Puda a biodynamicke preparáty, Goethova metamorfóza rostlin (v bašni i teorii), ruže a lilia, chov včel na biodynamickém statku.

Cíl 6: Zemědělsky statek jako organismus, podniková individualita. Žizala - kráva - včela. Camphillove vesnické ve světě.

Cíl 7: Výživa člověka z hlediska anthroposofie. Mléko a med. Chleb a víno. Pečivo. Kvalita výživy.

Cíl 8: Poslání hmyzu a tzv. škudců vubec. Včela jako dře slunce. Chov včel a peče o jejich zdraví.

Cíl 9: Biodynamicke zemědělství a ekologie. Neviditelné dimenze krajiny. Léčení Země. Vliv vnitřní cistoty člověka na kvalitu životního prostředí.

Cíl 10: Biodynamicke preparáty v praxi. Kremen v přírodě. Historie biodynamických seminářů u nás. Preparovaný kompost.

Cíl 11: Trojčlenost sociálního organismu. Postání a funkce peněz. Pád socialismu a svoboda člověka. Jak usporádat ekonomické poměry.

NABÍDKA LITERATURY

R. Steiner: Zemědělsky kurz. Váz., 150 stran, 148 Kč

R. Steiner: Člověk a vesmírné slovo, 12 přednášek, vaz., 219 Kč

R. Steiner: Národnohospodářský kurz, 14 přednášek, vaz., 198 Kč

P. Dostál - R. Hradil: Biologicko-dynamické preparáty, Broz., 35 Kč

M. Pogačník: Elementární bytostí. Váz., 178 Kč

M. Pogačník: Škola geomantie, Broz., aš, 240 Kč

M. Pogačník: Cesty léčení Země, 190 Kč

L. Dostál: Přirozená péče o dítě. Broz., 120 Kč

va nejdůkladnější trávení, což je kvalita, kterou zde chceme využít.

12. Věří se i preparátů 503 a 506 přes léto na slunce?

a) Ani ne. Proč také?

b) Ne.

c) Někteří to dělají, některí ne. Steiner zmíňuje ve svých poznámkách: Oseftin jako řeříčkový preparát. V přednášce už nic neřekl, zůstává to tedy otevřenou otázkou. K povaze sítava a okruží podle mého pocitu letní slunce nepatří. V Mäusendorfu plníme 503 a 506 v září, necháme 14 dní oschnout a pak vložíme do země.

d) Jsou podnájky, které to dělají, já to nedělám. U pampelišky je problém v tom, že se musí chránit před ptáky a vosami, totéž platí pro hermákový preparát. Zkušenosť jsou různé. My věštíme jen řeříček.

13. Smí se u preparátu 505 použít borka poraženého, tzn. už neživého stromu?

a) Raději ne, jenom v krajním případě.

b) Ano, z poraženého stromu to je možné.

c) Pokud možno čerstvý dub - tedy i poražený!

d) Raději mladý dub, tak 20 až 30 let, může se vzít i větším. Borka by neměla být příliš mrtvá. Dubovou kůru bychom neměli dlouho uchovávat, maximálně jeden rok.

14. Je u preparátu 505 důležitá přítomnost blány vystělávící mozkovnu v lebce, nebo hraje rozhodující roli pouze kostěná schránka?

a) Toh otázka!

b) Blána je důležitá!

c) Lebka je důležitá, nikoli už blána. Pokud je vevnitř, nechám ji tam, pokud je pryč (při předchozím odmasení v zemi je díky mouchám a pudním organismům pryč i blána), vezmeme prázdnou lebku také. Nejsme v této otázce úzkonáprší.

d) Když bych měl čerstvou lebku, vzal bych tu, jinak starší lebku, usušenou, je ale třeba užívat dutinu, zadělat otvory, kterou jsou jinak zakryti masem. Na to bereme kosti ze spodní čelisti. Důležitá je podle mne věpná schránka.

15. Hraje roli pořadí, v jakém se při preparaci hromady hnoje jednotlivé kompostové preparáty použijí?

a) Jen kopřívou uprostřed, jinak spíš ne.

b) Důležité pouze je, aby kopřívou při pořadu shora přišla doprostřed.

c) Myslím, že ne, jen kopřívou by měla být vždy uprostřed (nákres).

d) „Podchluneční“, tedy preparáty, které jsou spíš směrem k věpnému, aby byly na jedné straně (502, 503), uprostřed kopřívou a pak preparáty „nadchluneční“ 505 a 506. Kozlíkem postískat, někdo ho dává i do otvoru.

16. Má význam to, jestli jsou preparát 500 a kompostové preparáty uchovávány v sušém nebo vlhkém stavu?

a) Obojí je možné.

b) Preparát 500 v rozích v rašelině úplně nevyschnne. Vlhkost ale nesmí být tak vysoká, aby plesnivěl.

c) 500 uhnist do podoby koule a nechat tak dalece vyschnout, aby např. žížaly nemohly dál-

le pracovat. Pak zabalit do suché nášeliny, 500 tak vydělit v dobrém stavu až jeden rok, jinak by byl sežrán. Ostatní preparáty viz naše příručka. Já je suším, jiní je uchovávají i vlhké.

d) Všude, kde je život, je i voda. A my chceme v celém kompostování a hnojení zůstat v oblasti živého. Z tohoto hlediska musí být preparáty vlhké. Nakolik je působení jiné u sušých preparátů, bylo by třeba zjistit.

17. Jak rychle mají být preparáty spotřebovány, tzn. jak dlouho zůstanou při dobrém skladování účinné?

a) Nejlépe 1. nebo 2. sezónu po výrobě.

b) Dobré preparáty si podrží své působení 3 až 4 roky.

c) Maximálně 2 až 4 roky. Zbytky se dají užívat v brezové jámě (obdoba kravincového preparátu - pozn. rh).

d) Řekl bych 2 až 3 roky.

Poslání Rudolfa Steinera

Heinz Regner, Peter Rühle

Přeložil Radomil Hradil

Z rakouského časopisu *Wand und Wandel*, Vánoce 1999, kráceno.

Byla to v 80. letech 19. století, když se Rudolf Steiner setkal ve Vídni s goethologem Karlem Juliusem Schröderem. Karl Julius Schröder byl otonou individualitou, která žila na Zemi již v Platonovi a v Hroswithově z Gandersheimu. Schröder chtěl zpracovat a zveřejnit Goethovo dílo, nedokázal však duchovně proniknout také vědecké dílo Goetha. Byl by mohl založit goetheanismus, v intelektualistickém 19. století však nedokázal postoupit až ke goetheanismu, který mohl být myšlenkovým východiskem pro zrod anthroposofie.

Rudolf Steiner to rozpoznal. Ujal se Schröderova úkolu. Své vlastní poslání, kterým bylo spojení ideje reinkarnace a karmy s křesťanstvím, odkládal. Na základě svobodného rozhodnutí se ujmí Schröderova úkolu, který by jinak nebyl naplněn.

Co se zde, na vídeňské půdě, odkládá při pohlédnu zvenčí jako představí dvou významných osobnosti, bylo osudovým seškáním, majícím význam pro celé lidstvo. Stojí tu proti sobě jako osvoboditel a osvobozený a v jejich setkání zaznívá naznak zvěsti o Kristu, novém pánu karmy. Rozdělující podstatou svobody se začíná zásadně proměňovat.

V roce 1894 vychází Steinerova Filosofie svobody. Touto knihou je v budově poznání položen základní kámen pro Kristem prostořepený pojem svobody. Svobodný čin Steinerův a jeho

Filosofie svobody otevírají dveře od 19. k 20. století. Věk světa může začít.

Marie von Sievers, pozdější žena Rudolfa Steinerova, položila rozhodující otázku po esoterickém hnutí vycházejícím z křesťanství. Tím byla Rudolfovi Steinerovi dína možnost, aby začal působit ve smyslu svého nejvlastnějšího poslání. Na práni hraběte a hraběnce Brockdorffových se tato možnost naskytla v rámci Theosofické společnosti. Rudolf Steiner se ujmá vedení nově založené německé sekce. Již v den ustavující valné hromady 20. října 1902, hovoří Rudolf Steiner ke členům o praktických karmických cvičeních. Jak se však mělo ukázat, byla ochota přijmout odpovídající poselství minimální. 24. srpna 1924 se k tomu Rudolf Steiner vyjádřil následovně:

„Avšak osobnosti, které tenkrát u založení společnosti byly, se strašlivě vyděsily, když zaznamenaly tento název, a ještě dnes bych mohl se vši názorností vylíčit astrální vlny trasu a chvění, jež na sobě ukazovali zejména staré pánové, kterí tenkrát, vzešli z theosofického hnutí, uslyšeli, že chci hovořit o praktické karne. A já jsem pak cítil nejen onen dojem astrálních a jaských vln trasu a chvění, ale pocitil jsem i mraživý dojem astrální husi kůže, kterou ti staré pánové nahle měli. A bylo pak zcela nemozné, abych zůstal u daného programu, protože by to bylo bezvýchodné.“ (GA 240)

Rudolf Steiner musel své poslání odložit. První nezdár, ke kterému došlo v důsledku starého lidského problému, strachu ze všeho nového.

Další vývoj Theosofické společnosti se ubíral cestou, která počínaje rokem 1909 vyvrchotila v secesné představě, že v jednom hinduistickém chlapci v Indii se fyziicky znovu vstěhl Kristus! Tato absurdita byla mimo jiné podnětem pro Rudolfa Steinera, aby se většinu distancoval, což nakonec vedlo k oddělení od Theosofické společnosti a založení Anthroposofické společnosti 3. února 1913.

V této době podniká Rudolf Steiner druhý pokus. O Vánocích roku 1910 hovoří v přednáškách o „okultních dějinách“ o karmických souvislostech u osobnosti a událostí světových dějin. Pod okultními dějinami chápal Rudolf Steiner svůj duchovný výzkum historie, vycházející ze základních poznatků o reinkarnaci a karne. To znamená, že další vývoj lidských dějin není určován abstraktnimi idejemi, nýbrž lidskými dušemi samotnými, když ve svých opakových pozemských životech přenášejí výsledky jedné historické epochy do epochy druhé, a jak kromě toho tomuto procesu historického vývoje udělují impulsy reálné duchovní bytosti prostřednictvím jednotlivých osobnosti.

I tentokrát očekává Rudolf Steiner zájem, aby mohl na téma dle pracovat. Marně...

V proměněné podobě se znova objevují praktická karmická cvičení z roku 1902. Od roku 1910 do roku 1913 jsou každoročně v létě uváděna Steinerova mysterijní dramata. Ta umělecky dramatickou formou ukazují, jak karma působí. Dramata měla být základem pro cestu vlastního karmického výcviku, přes zájem, který vzbudila, nebyla však anthroposofy přijata natolik, aby mohla změnit jejich postoj vůči

vlastním cestám osudu. I, světová válka nакonec práci na dramatech zcela znemožnila.

Až do roku 1923 nepodniká Rudolf Steiner žádný další pokus. Anthroposofickou společností infuzuje krize, finanční trojčlennost troškou v roce 1921, na Silvestra 1922/23 vyhoří první Goetheanum. O spálenství prohlásí Rudolf Steiner, že to je obraz Anthroposofické společnosti, která leží v troškách. V roce 1923 se situace v Anthroposofické společnosti zhorší natolik, že Rudolf Steiner zvažuje, že se od ní zcela odloučí a s několika málo spolehlivými členy vytvoří skupinu na způsob řádu.

V interních zápasech překonává Rudolf Steiner ještě jednou pochyby, související s problémy uvnitř Společnosti. V odpovědnosti vůči svému poslání rozhoduje se k Vánočnímu sněmu. Ještělze až dosud stál Rudolf Steiner jako učitel a duchovní badatel mimo Anthroposofickou společnost, pak se při Vánočním sněmu s novou Společností spojuje, když se ujmí ještě vedení. Na základě svobodného rozhodnutí spojuje svůj život a svůj osud se všemi lidmi, kteří patří k anthroposofickému hnutí a jako tenkrát o Vánocích roku 1910 začíná i nyní líčit osudové souvislosti různých individualit.

Po Vánočním sněmu pokračuje Rudolf Steiner ve své přednáškové činnosti a stupňuje ji až do michaelské doby roku 1924 do rozsahu přímo nadlidského. V září 1924 pronáší často čtyři přednášky v jednom dni, během třech týdnů jich je na sedmdesát! A vždy znova začíná své přednášky slovy: „Milí přátelé“. Pocity nejhlbššího vděku ho spojují se všemi lidmi, kteří v jeho díle stojí při něm, nápmočení bytosti anthroposofie, spojují ho i s jeho „milým přítelem“, hrabětem Keyserlingkem a všemi, kteří se zasloužili o to, že se o svatořečených svátcích roku 1924 mohli na statku v Kobierci v Bratislavě uskutečnit Zemědělský kurz.

Přibližně o tři měsíce později, 28. září pronáší Rudolf Steiner v tzv. truhlárně v Domachu k 600 lidem svůj poslední proslov. Asja Turgeniová líčí tento večer takto: „Ticho bylo v sále truhlárně, když dr. Steiner vstoupil zpoza modré opory. Jak byl tehdy krátký a zranitelný a jak jinak zněl jeho hlas, jakoby z nekonečných dálek, jako by jím prozívaly zlatisté tóny. Jen teplo srdce promluvalo z jeho slov, promluvalo však z prostoru, které už nebyly našimi prostorami pozemskými. Jakoby z nich vyzdvížen, musal vynakládat silu, aby pronikl až k nám. V onu chladnou podzimní noc žnula truhlárná sluncečním jasem a teplém jeho slov, jako v horákém letním dni.“

Sily Rudolfa Steinerova nestačily a musel tušit přednášku předčasně ukončit. Náhle oneměly byl mocný hlas duchovního učitele, který téměř po celá tři desetiletí na tisíce místech, v tisíce sálech hovořil k tisícům a tisícům lidí.

Sily mu stačily ještě k tomu, aby pracoval na svém životopisu a aby psal Dopisy členům.

Vánoční slavnost v roce 1924 se konala bez jeho účasti.

30. března 1925 skončila jeho pozemská pouť. Ita Wegmanová píše ve Zpravidle 26. dubna 1925: „Za plného vědomí, avšak beze slova o budoucnosti, bez pokynů a poselství pro tu či onu osobnost nás Mistru opustil. A primá otázka, která se toho týkala, byla vědomě zadopovězena jeho Ne.“

Mnozí biodynamici se značkou Demeter snaží náležitě „prodávat“

M. Rist: Trojčlennost a svoboda člověka. Váz., 168 Kč

H. Witzenmann: Spravedlivá cena. Brož., 98 Kč

R. Hauschka: Nauka o výživě. (vyjde)

U. Burkhardtová: Dobre sny pro planetu Země. Váz., 160 Kč

M. Thunová: Na zahradě podle kosmických rytmů. (vyjde koncem roku 2000, pracovní název)

Valeriana č. 9 - ekologie. Cena 10 Kč.

Valeriana č. 10 - biodynamické preparaty. Cena 10 Kč.

Valeriana č. 11 - trojčlennost sociálního organismu. Cena 15 Kč.

Literaturu si lze objednávat na adresu svazu PRO-BIO, PS 116, Nemocniční 53, 787 01 Sumperk, 0649-216609, pro-bio@pro-bio.cz

Seznam adres

1. Svaz ekologických zemědělců PRO-BIO Sumperk:

PRO-BIO, P. S. 116, biodynamická sekce, Nemocniční 53, 787 01 Sumperk, tel.: 0649-216609, fax: 0649-214586, probio@sumperk.net.cz, www.pro-bio.cz

2. Biodynamika na Slovensku:

Stanislav Ohrabko, Zelená 6, SK-915 01, Nové Mesto n. Váhom, Slovensko, 00421-834-714779, sands@isternet.sk

3. Mezinárodní svaz DEMETER:

Michiel Rietveld, Kraaybeekerhof, Postbus 17, NL-3970 AA Driebergen, Nizozemí, tel.: 0031-343-512925, fax: 0031-343-533863, kraayhof@wxs.nl

4. Svobodná vysoká škola pro duchovní vědu, přírodnovědná sekce, zemědělské oddělení:

Manfred Klett, Goetheanum - landwirtschaftliche Abteilung, Hügelweg 59, CH-4143 Dornach, Švýcarsko

5. Německý svaz DEMETER, certifikace produktů:

DEMETER Bundesgeschäftsstelle, Cornelia Hauenschild, Brandschneise 2, D-64295 Darmstadt, Německo, tel.: 0049-6155-846981, fax: 0049-6155-846911, info@demeter.de, cornelia.hauenschild@demeter.de, www.demeter.net nebo www.demeter.de

6. Zprostředkování praxe:

Auskunfts- und Beratungsstelle, Brandschneise 5, D-64295 Darmstadt, Německo, tel.: 0049-6155-842111, fax: 0049-6155-842125

7. Rakouský svaz DEMETER:

DEMETER-Bund Österreich, Hietzinger Kai 127/231, A-1130 Wien, Rakousko, tel.: 0043-1-8794701, fax: 0043-1-8794722

8. Švýcarský spolek SVWO:

SVWO, Margrit Liesch, Bungerstrasse, CH-7208 Malans, Švýcarsko, tel.: 0041-81-3222980, fax: 0041-81-3224193

9. Pani Thunová - Výsevní dny:

Aussaaltage-Verlag, Maria Thun, Postfach 1518, D-35205 Bledenkopf, Německo, tel.: 0049-6461-3227, fax: 0049-6461-4714

10. Britský biodynamický svaz:

GB-Biodynamic Agricultural Association, Gloucester Street, Stroud, Glos GL5 1QG, Velká Británia, fax: 0044-1562-664933, bdaa@biodynamic.freescrve.co.uk, www.anh.org.uk/biodynamic

11. Americký svaz DEMETER:

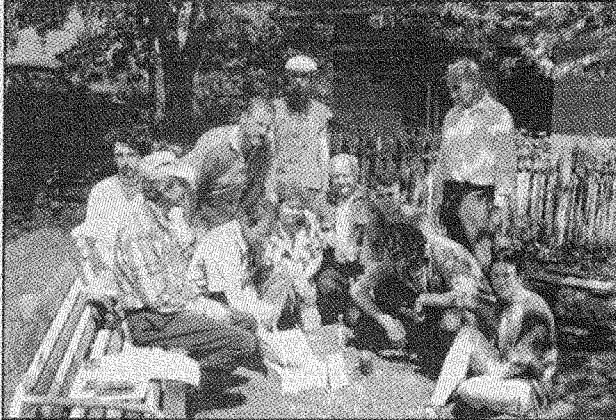
USA-Demeter-Association Inc., Britt Road Aurora, USA-13026 NY, tel.: 001-315-3645617, fax: 001-315-3645224, demeter@baldcom.net

12. Časopis Lebendige Erde:

Lebendige Erde, Michael Olbrich-Majer, Brandschneise 2, D-64295 Darmstadt, Německo, tel.: 0049-6155-84123, fax: 0049-6155-846911, info www.LebendigeErde.de

13. Biodynamické osivo:

Allerleirauh Saatguthandel GmbH, Kronstraße 24, D-61209 Echzell, Německo, tel.: 0049-6035-81216, fax: 0049-6035-81275, allerleirauh.saat@t-online.de, www.allerleirauh.com

Preparáty jsou hotové, účastníci spokojení

Hrbolatý chodník, kľukatá cesta

Stano Ohrablo

Ako švajčiarske hodinky. Tak pôsobil na našom jarnom stretnutí nás hosť pán Rainer Sax zo Švajčiarska vo všetkom, čo sa týkalo praktizovania biodynamického poľnohospodarstva.

Precínosť odrážala vzorky preparátov, ktoré primesol (valerianový mal napríklad vzhľad bielyho vína - Rainer ho pripravuje iba z okvetiných lístkov valeriany) a precínosť nás zaskočil aj pri zbere pupavy - ta práve začínala kvitnúť, bol kvetový deň a bolo jej nadostáť všeade okolo. Podľa Rainera bol však vyhovujúci iba tak každý desiaty, pätnásťty kvet v určitej presnosti štadiu kvitnutia. Veľmi cenné bolo, že to, čo nám Rainer hovoril, nebola teória, ale skúsenosti a poznatky, ktoré získal počas 25 rokov vlastného biodynamického farmárenia. Samostatným rozmerom bola skutočnosť, že sa nejednalo iba o hospodárenie na jeho vlastnej farme, ale tiež o menej či väčšie spolupráce s biodynamikmi v mnohých krajinách. Osobitne pritom prekvapili naozaj živé kontakty a spolupráca s Ukrajinou a osobnosť Alexou Podolin-ského, zhodou okolností tiež ukrajinského pôvodu, ktorý je jednou z vedúcich osobností biodynamického diania v Austrálii.

Kedže naše stretnutie už malo predchodcu - v októbre 1999 sme pod vedením Radka Hradila pripravili a do zeme uložili jesenné preparáty - boli sme prirodzene zvedaví, čo teraz zo zeme vyberieme. Až

na zopár dažďoviek, ktorým zrejme chutila najmä pupava v jednom z preparátov, to dopadlo celkom dobre a vlastnoručne vyrobené preparáty môžu byť aplikované na poliach, záhradách, v sadoch a samozrejme pri kompozovaní tam, kde si ich jednotliví záujemcovia odnesli. Príprava ďalších preparátov bola v tomto období roka relativne jedno-

duchá. Okrem nazbieraných kvetov pupavy to totiž bola iba príprava kremenačika. Na jeho prípravu sme sice mali len kremenne okruhliaky z Váhu a z Dunaja a nie horský kryštál, ktorý, ako hovoril Rainer i Radek, sa na jeho prípravu najviac používa, ale takto sme si vystačili s mestonymi združinami. Uvidíme, čo zo zeme vyberieme nadobúce a hlavne, ako to bude pôsobiť pri aplikácii.

Cas sa našiel aj na diskusie o všetkom možnom. Škoda len, že na otázku aký impulz si účastníci zo stretnutia odnesli, neprišli napriek slibom žiadne odpovede. Určite by boli nielen obohatili tento článok, ale aj poskytli spätnú väzbu, ktorá je vždy potrebná. Že by sme nezvykli takto komunikovať? Ibaže nemérnu decu len ľahko porozumie aj jeho vlastná maska, ako hovorí príslovie:

Je na zamyslenie, či s tým prípadne nejakou nesúvisí myšlienka, ktorá tiež počas stretnutia zaznela, že si vieme väziť iba drahé veci a teda je určítou chybou robiť podobné akcie bezplatne. Odpoveďou bude snáď aj samotná budenosť či už podobných stretnutí alebo vôbec biodynamiky na Slovensku, ktorá sa zatiaľ dá popisať veľmi jednoducho. Svoje o tom hovorí aj odpoveď, ktorú na Rainerovu otázkou, ktorých biodynamických farmárov na Slovensku poznáme, dal Paavo Ziman, u ktorého sa naše stretnutie uskutočnilo: všetkých.

Pan Sax (uprostred) bol pri výrobě preparátiu presný ako hodinky.

ovick,
činnila
v jed-
nov, to
a doh-
ve vy-
znamy
ované
zahrá-
na sa-
empo-
ří s ich
enco-
trava
sravov
dobi
jedno-
vý to
jeho
realia-
kto-
prí-
stati-
zeme
bude

mož-
ná si
šenek
zelen
zátmu
že ne-
dec-
tka,

jakou
časťa
teda
plat-
od-
bio-
po-
naj
lych
po-
sust-

Lidská společenství v biodynamických podnicích

Radomil Hradil

Misty volné, misty doslava, podle článku Werner Schäfera Saatgut darf nicht vermahten werden z rakouského časopisu Waage und Wandel, Vánoce 1999. Misty jen podle sebe.

Úkolem biodynamického podniku je bezproblémově produkovat potraviny, které budou zdravé a budou skutečně svítit člověka, ale také hojivé, působení na půdu, krajina a celou Zemi. Zamyslime-li se však nad tím, co je vlastně poslání člověka a jakým směrem by se měl dál vyvijet dospejeme němu k tomu, že už ještě jeden, snad i mnohem dřízejší úkol.

Na své dosavadní cestě se člověk zbavoval starých pout a svazků, vyzávoval se z tradičních vazeb a učil se samostatně myslit, bez stepe výry v autoritu. Dnes je stále více zřejmé, že tento vývoj ke svobodě člověka vedl a vede k úpadku lidskosti, sociálnosti, vzájemnosti. Přestane-li člověk poslouchat autoritu, začne-li poslouchat sám sebe, musí sam v sobě najít silu ke shněnosti, moralitnímu chování, ohleduplnosti atd. Přestane-li cítit vazby rodinné, musí začít hledat a vytvářet vazby k jiným lidem, nepokrevním bratrům a sestrám, svou vlastní silou.

Dosavadní vývoj vedl k posilování individuálního člověka, s tím je však spojený narůst individualismu a egoismu. Globalizace na jedné straně, spojená s individualizací na straně druhé. Vzájemnému odříznutí lidí napomáhají dnes vydávané i tzv. komunikační prostředky, které paradoxně zvětšují vzdálenost od člověka k člověku. Je tedy dnes úkolem nás lidí, abychom hledali cestu k sobě navzájem, vycházeli si vstří, učili se spolu žít, vzájemně se chápali a pomáhat si v lidském růstu. Největším úkolem lidí je budování sociálního díla jako nejvyšší formy díla uměleckého. Ono výjde s druhými lidmi je nejdříve skutečně umění. Není ale jiné cesty, než učit se být v tomto směru umělcem, učit se sociálnímu umění.

Biodynamický podnik tak v první řadě nabízí možnost takového učení, nabízí možnost budování sociálního díla. Dnes devět let poté, co jsem se dostal do biodynamického zahradnictví a rok zde pracoval a žil s dvaceti až třiceti dalšími lidmi, mi to začíná docházet. Podíváme se tedy na takovéto kolektivy, takovato společenství svobodných jedinců usilujících o sociální soužití.

Nová lidská společenství nemohou být nesena něčím starým. Nemohou být nesena pokrevním svazkem, společným osobně egoistickými zájmy ani beznými sympatiemi, které se i tak často záhy promění ve svůj opak. Takovéto společenství může existovat, jestliže je každý jeho člen ochoten pracovat sám na sobě, překonávat vlastní egoismus a pestovat svůj zajem o druhé.

V roce 1904 napsal Rudolf Steiner jedno ze svých stezejich děl: Jak dosáhnout poznání vysokých světů. Zde formuluje zákony, které platí pro okultního Záka na jeho cestě za poznáním vysokých světů, jako platí přirodní zákony například pro růst rostlin. Rudolf Steiner jim říká „podmínky k okultnímu výcviku“ a uvádí, že nejde o úplně naplněném tečtu podmínek, vybrz pouze o snažení o jejich naplnění. „Zde tedy podmínky napl-

nít nemůže nikdo, avšak vydá se na cestu k jejich naplnění může každý.“ Jen kdo se na tuto cestu vydá, může do budoucího úspěšně budovaného sociálního díla. Neboť vytváření nových lidských společenství se může uskutečňovat jen silou jednotlivce, tedy silou překonávat vlastní egoismus. A to je okultní práce.

Podmínky okultního výcviku, jak je uvádí Rudolf Steiner, jsou následující:

1. Usilovat o zdravý život, pečovat o zdraví těla i duše. Jen ze zdravého člověka může vzejmí zdravé poznání. Povinnost musí být v mnoha případech výše než zdraví, ba často výše než život; pozitík to u okultního Záka nesmí nikdy. U něj smí být pozitík jen prostředkem pro zdraví a život.“

2. Pociťovat se jako část celku, s níž jsem spojen. Z takového postoje se mění celé mé myšlení. S takovým myšlením přistupuj jinak i ke zločinci. Jsem zdržlivý ve svých soudech. Jako článek celého lidstva jsem spoluzodpovědný za všechno, co se děje.

3. Poznat, že mé myšlenky a pocity mají pro svět pravý takový význam jako mé činy. Je zrovna tak zhoubně, když druhého člověka nenávidím, jako když ho uhorím. Potom dospej k poznání, že děkám něco nejen pro sebe, když se zdokonaluji, ale pro celý svět. „Z mých čistých pocitů a myšlenek má svět právě takový úžitek, jako z mého dobrého chování.“

4. Pociťovat se jako duchovně-duševní bytosť. Člověk není produktem fyzičkého světa. Uznaní svých pravd nebledám ve svém okolí, ale jen a pouze ve své upřímné, o poznání usilující duši. Svěmu okoli však nevnučuji nic, pro co nemůže mít porozumění. Na vlastní duchovní výšky kládu srdeč otevřene vůči potřebám okolního světa, na druhou míšku pak vnitřní pevnost a neochvějnou výtrvalost.

5. Výtrvalost ve sledování vlastního rozhodnutí. Nic nesmí okultního Záka přimět k tomu, aby upustil od jednoho příjatele rozhodnutí, než jedně poznání, že je na myšlku. Všechno, co konám, koňam však z lasky k tomuto konání. Potom mi nemohou dělat šíly k uskutečnění mého rozhodnutí.

6. Rozvíjeti pocit všechny vůči všemu, co člověka potká. „Člověk musí vědět, že jeho vlastní bytí je darem celého všechnomíra.“ Kdo to nedokáže, nemůže rozvinout svou vělasku, která je nutná, má-li dospět k výššemu poznání.

7. Všechny tyto podmínky se musí spojit v podmínce sedmé: Pojmat život bez ustání v tom smyslu, jak to podmínky vyzadují. Tím se jednotlivé projevy mého života dostanou do významného souladu a nebudou si protifráct.

Kde dojde k rozpadu, nezdaru nějakého společenství, můžeme zrejme najít opomíjení alespoň jednoho z těchto pravidel. Stejně tak je ze zdravého života společenství patrná úcta k této pražkouně lidskosti. Ještě jednou je třeba zdůraznit, že není nutné, aby každý tato pravidla zcela ovládal, nezbytné je však neutuchající úsilí o jejich dodržování i přes mnohé nezdary. Tyto předpoklady také nejsou nikdy splněny jednou provždy, stejně jako se člověk nemůže jednou provždy najít nebo nadchnout. Zpočátku, v takzvané pojárské fázi, je takové společenství neseno nadseňním přes všechny problémy a nedostatky. Netrvá to však dlouho a společenství se začne rozkládat, nepracuje-li se vědomě a pravidelně a stule blouhá v uvedených zásadách.

Protože každý přispívá k prospechu celku svým individualním způsobem, byl by pracoval „jen“ dusevně nebo byl starcem, postiženým nebo malým dítětem, má také každý právě takový nárok na to, aby o něj bylo postarano, jako například ten, kdo pracuje fyzičky, a to podle jeho potřeb, nikoli podle jeho mérnitelného (fyzičkého) výkon-

Ve Fořtu hledáme pomocné ruce

Joachim Dutschke

Přeložil Radomil Hradil

Statek Fořt je zemědělský podnik, který obhospodaruje zhruba 3 roky. Tento byvalý statní statek se rozkládá na ploše asi na 180 ha a nachází se na okraji Krkonoš mezi Vrchlabím a Trutnovem.

Naše představa budoucnosti, s níž kona- me naši ne vždy jednoduchou práci při obnově statku, je biologicko-dynamicky podnik, který by se měl vyvíjet v mnohotvarý celek a který by se v mnoha oblastech života mohl ubírat novými cestami. Velká část produktů by se tak měla zpracovávat přímo na statku v pekárně, která je již hotová, syrarně a dalších podnikových úsecích.

Tato představa vznikla na základě vnitřních možností, které má tento statek se svým množstvím budov, okolní přírodou i násimi zkušenostmi ze Sýrarska a Německa.

Takovýto živý organismus zemědělského statku může vzniknout jen tehdy, pracuje-li na něm společenství lidí, jehož základem je jednak praktická činnost a jednak také hledání duchovního pozadí tohoto poslání.

Podnik, který se bude rozvíjet na základě výše uvedené představy, bude poskytovat pracovní místa i místa k žití pro lidí, kteří potřebují ochranu svého okolí. Život a práce s mentálně postiženými nebo např. dusevně nemocnými lidmi by znamenala obohacení pro celý statek. Díky tomu, že ke statku tehdy patří i malý zámeček, nestojí tomu navenek už nic v cestě.

Agnes Murbachová a Joachim Dutschke jsou zahradnice a zemědělec a jsou dosudně využíváni prací na obnově a výstavbě statku. Rádi uvítáme lidí, kteří by se této lečebné pedagogické práce ve Fořtu chtěli ujmout.

Hledání lidí by měli mit zkušenosti s lečebnou pedagogikou popř. sociální terapií a měli by být ochotni s posluženými i žít a byt dostatečně stabilní, nutnou k řešení problémů, které se takovému lidskému společenství nevyhnou.

Kontakt: Joachim Dutschke, Fořt 29, 543 43 Černý Důl, tel. a fax: 0438-492179, mobil: 0604-545773

nu. Jenom tam, kde je tento postoj jasné zakotven ve vědomí každého jednotlivce, vzniká pozitivní atmosféra, která je předpokladem dobrého fungování celku. Taková nálada tu už jednom byla, v raně křesťanských komunitách nebo některých klášterních komunitách. Kde tato nálada chybí, vzniká obdoba bolševisticko militantního jednotného státu s donucovacími opatřeniami, nebo prsné hierarchické uspořádání, připomínající porádky v hejnu slepic.

Dokud ani tam, kde jsou pro to vytvořeny fyzické podmínky, kde tedy existuje podnikový organismus, není místo nebo peníze na zásadní spirituální nebo uměleckou práci, kde tedy vlastně není poznána nutnost takové práce, dotud nebyl pochopen kulturní impulz kobierického kurzu a nemůže být ani naplněn. Kde je dosud vlastní kulturní práce považována za „luxus“ či „zábavu“, za něco, co je „neekonomicke“, co si „nemůžeme dovolit“, jsou lidé ještě daleko od toho, co měl Rudolf Steiner na mysli ohnem kobierickým impulsem“.

Příkladem nového společenství lidí byla společná stavba prvního Goetheanu v Dornachu. Na stavbu chrámu lidství tu pod vedením duchovního učitele pracovali a společně žili zástupci 17 národů, týchž národů, které se v té době vyvražďovaly na bitevních polích první světové války. Rudolf Steiner k tomu říká:

„V pokojných myšlenkách a v pokojné práci vyrůstá naše stavba. V těchto dobách, kdy se všechno zdá být v troskách, chceme přesto usi-

lovať o to, abychom byli skupinkou, která bude chovat a srozit mír a harmonii v srdci jednoho každého, tak aby každý z nás choval o každém z nás ty nejlepší myšlenky, bez závislosti, bez nesvobody. Ta, draží přátele, bude to jediné, co nám při dolehlání boleslných událostí umožní, abychom pokračovali v tom, v čem pokračovat musíme. Nebudu muset pokračovat v našem dile, navzdory všem kupticím se překážkám. Stane se, co se musí stát ve smyslu našeho hnutí. Stane se to, ať se před námi objeví jakékoli překážky!“

bude to narušeno závislosti a nesvornosti. Jen budou-li do tváří na nichž pracujeme, vestavený myšlenky harmonie a míru a lásky, budou tím, čím mají být pro lidskro, tehdy, až ve světě opět zavládne mír. Kolik nálady harmonie přineseme ve svých srdcích, tolik zůstane taklikající držet na těchto tvářech a výrazových prostředcích, které má naše stavbu v sobě. Když toto skutečné poznáme, pak snad bude možné, abychom se ve svém nejhlubším nitru prostoupili nadádou, která je idealem našeho duchovního usilí...“

Budeme-li se tedy ze všech síl a s odvahou a důverou držet tohoto našeho ideálu, tak bude

také neustále narůstat a až ve světě opět zavládne mír, bude moct naplnit své poslání. Jistě bude nutné v míru minohem, minohem větší, než jak se stalo v našich rádach, abychom se pokusili odložit stranou všechno vlastní, osobní snažení, abychom usilovali o to, co má jako duchovní krev pronikat celé naše spirituální hnutí. Jak hluboce tato slova vycházejí z mého srdce, draží přátele, tak bych chtěl, aby hluboko pronikala do srdcí vašich!“

Hrabě Keyserlingk, na jehož statku v Kobertici se o svatozářských svátcích 1924 konal kurz nové, Kristem prostroupené péče o půdu a Zemi, zmínil o čtyři roky později. Na svou urnu si dal napsat slova, která mohou platit za motto

biodynamického impulsa, impulsu vytváření kulturních oáz. Vytvářet místa míru a lásky, na nichž Kristus může zmrzlychvat.

Kristus ponechává svobodu. Nikdy se nevnučuje. Jenom kde mu lide o své vůli vytvoří prostor, může být a působit. Vytváření takových míst, to je onen kobierický impuls.

Může se to však stát jen tehdy, pokusíme-li se chovat ve svých srdcích lásku a mír, které nech v našich srdcích vzejdou z našeho pevného přiklonu k duchu. Bez toho se ani venku ve světě nemůže nic pohnout kupředu; avšak pro skupinku, která se zde shromáždila, je zvláštní povinnost uchovávat v srdcích lásku, mír a harmonii. Neboť co se má u naší stavby stát, bude nařešeno, nebude-li se to dát z tecto čitu lásky a míru:

Die rechtlichen etc. Anforderungen bei der Demeter-Zertifizierung. Möglichkeiten in Tschechien

4. Entstehung und Entwicklung der biologisch-dynamischen Landwirtschaft. M. Klein

Ein Vortrag vom 15. 9. 1990, Koberwitz, Polen

5. Herr Lust würde sich wundern, G. Dostálková

Über einen biologisch-dynamisch geführten Hof in Südböhmen

6. Organismus des landwirtschaftlichen Betriebs, P. Neesen, J. Schanck, A. Schanck

Aus dem Buch „Rudolf Steiners landwirtschaftlicher Impuls“. ABV 1990

7. Biologisch-dynamische Richtlinien

Aus den deutschen Demeter-Richtlinien, die wichtigsten Bestimmungen

8. Fragen und Antworten zu den b.-d. Präparaten

Fragen zu der Herstellung und Anwendung der Präparate wurden von P. Dostálková, C. von Wistinghausen, M. Thun und R. Sax beantwortet.

9. Die Lebensaufgabe Rudolf Steiners, H. Regner, P. Röhle

Das Christentum mit dem Reinkarnationsgedanken zu verbinden, war die irdische Aufgabe Rudolf Steiners

10. Präparatetagung in der Slowakei, S. Ohrabko

Im Frühjar fand ein Präparateseminar mit Reiner Sax statt

11. Lebensgemeinschaften in den biologisch-dynamischen Betrieben, R. Hradil, nach W. Schäfer (Witze und Wandel)

Das soziale Kunstwerk als der eigentliche Koberwitzer Impuls. Innere Arbeit als die Vorbereitung des Zusammenlebens von Individualitäten

12. In Fort wird nach Mitarbeitern gesucht, J. Dutschke

Kurze Vorstellung eines Hofs in der Riesengebirgsregion

13. Notizen am Rande, R. Hradil, P. Dostálková

Rudolf Steiner, der Landwirtschaftliche Kurs, die biologisch-dynamischen Präparate, das Goetheanum, das Demeter-Zeichen, b.-d. Literatur, Kontaktadressen etc.

Valeriana
ČTENÍ PRO PRÁTELE
BIOLOGICKO-DYNAMICKÉHO
ZEMĚDĚLSTVÍ
Nr.12

Zusammenfassung

1. Liebe Leser - R. Hradil

Leitartikel. Perspektiven der biologisch-dynamischen Landwirtschaft in Tschechien

2. Was ist biologisch-dynamische Landwirtschaft? R. Hradil

Die wichtigsten Prinzipien der b.-d. Landwirtschaft.

3. Wie wird man ein biologisch-dynamischer Bauer, R. Hradil

„VALERIANA“ číslo 12 - čtení pro přátele biologicko-dynamického zemědělství

Je připravena biologicko-dynamickou skupinou při svazu PRO-BIO Šumperk. Redaktori: Petr Dostálková, Radomil Hradil

Vydává: Svaz producentů a zpracovatelů biopotravin PRO-BIO Šumperk - biodynamická sekce. Nemocniční 53, p.s.116, 787 01 Šumperk, tel. 0649/216609, fax: 0649/214586, e-mail: pro-bio@pro-bio.cz, www.pro-bio.cz. Objednávky, příspěvky, připomínky, náměty, finanční dary zasíláte na adresu vydavatele. Příspěvky podepsané plným jménem autora nemusí být totičně s názorem redakce. **Redakční uzávěrka:** 30. 6. 2000